Súd:	Mestský súd Košice
Spisová značka:	K3-6C/302/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7522209290
Dátum vydania rozhodnutia:	24. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Eva Halková
ECLI:	ECLI:SK:MSKE:2023:7522209290.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice, sudkyňou JUDr. Evou Halkovou, v spore žalobcov: 1. A. B., narodený XX.X.XXXX, trvale bytom C. XXXX, D. E., 2. F. B., narodená XX.X.XXXX, trvale bytom C. XXXX, Malá Ida 3. D. G., narodená XX.X.XXXX, trvale bytom H. XX, H., zastúpení: JUDr. Anton Hencovský, advokát, Františkánska 3, Košice, proti žalovanej: Kooperativa poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, IČO: 0058541, Štefanovičova 4, Bratislava, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch s príslušenstvom, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 1 sumu vo výške 16.000,00 €, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 2 sumu vo výške 16.000,00 €, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 3 sumu vo výške 12.000,00 €, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

V. Žalobcovia majú proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali voči žalovanej zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške po 50.000,00 € každý a náhrady trov konania, titulom usmrtenia ich syna a brata D. B. pri dopravnej nehode, ktorú zavinil vodič I. J..

2. Nárok voči žalovanej založili ustanoveniami zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), európskou právnou úpravou poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ustanoveniami zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej „ZoPZP“), ako aj judikatúrou Európskeho súdneho dvora (rozsudok z 24.10.2013 vo veci C-22/12 – Haasová). Motorové vozidlo, ktorým bola dopravná nehoda vodičom I. J. spôsobená, bolo povinne zmluvne poistené u žalovanej. Vodič sa v trestnom konaní priznal, bol právoplatne odsúdený za prečin usmrtenia.

3. Žalovaná žiadala žalobu zamietnuť a priznať jej nárok na náhradu trov konania. Namietala neprimeranosť výšky uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy a poukázala na to, že žalobcovia nesú dôkazné bremeno ohľadom tvrdení o spôsobení nemateriálnej ujmy neoprávneným zásahom. Podľa

žalovanej žalobcovia nepreukázali, že ujma, ktorú utrpeli, je takej intenzity, že by priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch bolo dôvodné. Poukázala na možnosť spoluzavinenia na strane nebohého, nakoľko z výsledkov jeho pitvy vyplynula prítomnosť amfetamínu a metamfetamínu v krvi. Je preto dôvodné skúmať, či nebohý neporušil povinnosť" vyplývajúcu mu z § 4 ods. 2 písm. d) zákona č. 8/20096 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách, konkrétne či nebohý neporušil svoju povinnosť neviesť vozidlo v takom čase po požití alkoholu alebo inej návykovej látky, keď sa alkohol alebo iná návyková látka ešte môžu nachádzať v jeho organizme. Pokiaľ by nebohý neporušil povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona a nerozhodol sa začať jazdu aj napriek tomu, že bol vplyvom omamných a psychotropných látok, v konečnom dôsledku k dopravnej nehode nemuselo dôjsť. Žalovaná spochybnila, či prítomnosť omamných a psychotropných látok v krvi nebohého neovplyvnili jeho reakčný čas tak, že pokiaľ by jeho vedomie nebolo ovplyvnené týmito látkami, vedel by včas zareagovať a zrážke sa vyhnúť, resp. zmierniť jej následky. Pasívnu vecnú legitimáciu, vzhľadom na rozhodovaciu prax súd Slovenskej republiky, žalovaná nespochybnila.

4. Súd vykonal dokazovanie stranami predloženými a navrhnutými dôkazmi: uznesenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach – okolie (ďalej len „OR PZ Ke – okolie) ČVS: ORP-123/1-VYS-KS-2022, výzva na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy, odpovede na výzvu rozsudok Okresného súdu Košice – okolie č. k. 2T/3/2023-337, výpis zo zdravotnej dokumentácie žalobcov 1 a 2 od D. K. L., vyšetrovací spis ČVS_ORP_123/1-VYS-KS-2022, výsluch strán sporu, výsluch svedkyne H. M..

5. Súd vo veci nariadil pojednávanie a zistil nasledovný skutkový stav (body 6 – 24 odôvodnenia):

6. Dňa 12.3.2022 okolo 16:50 došlo medzi obcami Rákoš a Bohdanovce, vodič motorového vozidla zn. BMW, I. J., porušil dopravné predpisy, v dôsledku čoho došlo k dopravnej nehode, pri ktorej zahynul D. B., narodený XX.X.XXXX - syn žalobcov 1 a 2, brat žalobkyne 3 (ďalej len „dopravná nehoda“ alebo „nehoda“).

7. Technickou príčinou dopravnej nehody bola, podľa znaleckého posudku E. N. E., nesprávna technika jazdy I. J., ktorý vykonával úkon predchádzania vozidiel v úseku, kde sa na vozovke nachádzalo vodorovné dopravné značenie č. 601: „PozdĺŽna súvislá čiara“. I. J. dostatočne nesledoval situáciu v cestnej premávke a pri predchádzaní vozidiel ohrozil vodiča A. O. - D. B.. K možnosti zabráneniu dopravnej nehody znalec uviedol, že I. J. mal možnosť jej zabrániť tým, že by úkon predchádzania vozidiel nevykonal v úseku s vodorovným dopravným značením č. 601: „PozdĺŽna súvislá čiara“. I. J. mal možnosť nehode zabrániť aj tým, že by predchádzanie vozidiel prerušil a zaradil by sa medzi vozidlá Seat Leon a Hyundai i30, medzi ktorými bola približne 22 metrová vzdialenosť. Znalec ďalej uviedol, že vozidlo Škoda Felicia, ktoré riadil D. B., muselo byť pre I. J. dostatočne viditeľné minimálne 2,5 sekundy pred zrážkou vozidiel, pričom zo vzdialenosti a rýchlosti jazdy vozidla Škoda Felicia a z dopravnej situácie v danom čase muselo byť I. J. zrejmé, že vodič A. O. – D. B., nedokáže žiadnym spôsobom nehode zabrániť. Podľa znaleckého posudku D. B. nemal možnosť dopravnej nehode zabrániť žiadnym spôsobom. V predmetnom úseku sa pohyboval rýchlosťou jazdy cca 67 km/h, na vývoj dopravnej situácie reagoval z technického hľadiska včas, po uplynutí reakčného času vozidlo intenzívne brzdil a v prípade, ak by aj s vozidlom zastavil pred miestom zrážky, dopravnej nehode by nezabránil. Z technického hľadiska nebolo možné od D. B. požadovať, aby sa v predmetnom úseku bezdôvodne pohyboval takou rýchlosťou jazdy, aby bol schopný vždy zastaviť vozidlo pred miestom zrážky alebo pred koridorom pohybu vozidla, ktoré sa pohybuje nesprávnou technikou jazdy v protismernej časti vozovky a v úseku, kde sa na vozovke nachádza vodorovné dopravné značenie č. 601: „PozdĺŽna súvislá čiara“. Technika jazdy D. B. bola z technického hľadiska správna, v technike jeho jazdy neboli žiadne také prvky nehodového deja, ktoré by kolíznu situáciu vyvolali, resp. ktoré by znemožňovali zabrániť dopravnej nehode.

8. Svedkovia dopravnej nehody potvrdili závery znalca. JUDr. Katarína Ficová, spolujazdkyňa E. P. H. (vodič Seatu Leon) vo svojej výpovedi vo vyšetrovacom konaní uviedla, že pred nehodou ich auto predbiehalo BMW I. J.. Medzi ich vozidlom a vozidlom pred nimi bol dostatočný priestor, aby sa BMW medzi nich zaradilo, keďže E. P. H. spomalil, keď videl, že oproti predbiehajúcemu BMW prichádza iné osobné motorové vozidlo. Motorové vozidlo BMW sa však pred nich nezaradilo, pokračovalo v predbiehaní, a keď sa prednou časťou dostalo k polovici vozidla, ktoré predchádzalo, došlo k zrážke medzi ním a oproti prichádzajúcim motorovým vozidlom. N. Q., vodič Hyundai i30 uviedol, že spozornej na to, ako niečo pri aute píska. Keď otočil hlavu vľavo, asi na úrovni v polovici jeho auta spozoroval

siluetu auta. Zdalo sa mu, že je príliš blízko preto otočil riadenie vpravo k pravému okraju cesty za účelom zabráneniu zrážke, no počul následné buchnutie.

9. Zo záverov znaleckého posudku znalcov z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Súdne lekárstvo vyplynulo, že príčinou smrti D. B. bolo poranenie hrudníka nezlučiteľné so životom pri mnohopočetných poraneniach (polytraume). Išlo o násilnú smrť.

10. U vodiča D. B. bola imunochromatografickým skríningovým vyšetrením zistená pozitivita amfetamínu a metamfetamínu. Kvantitatívne vyšetrenie týchto látok nebolo vykonané, preto sa znalci nevedeli vyjadriť, či bol D. B. týmito látkami ovplyvnený v čase dopravnej nehody. Biologický materiál sa nezachoval.

11. Pri prehliadke a pitve D. B. neboli zistené poranenia, ktoré spravidla vznikajú použitím bezpečnostného pásu, avšak vzhľadom na rozsah a charakter poranení a polohu D. B. znalci predpokladali, že najskôr nebol pripútaný bezpečnostným pásom.

12. Znalkyňa D. R. K., G. počas výsluchu znalkyne na OR PZ KE - okolie zotrvala na záveroch zo znaleckého posudku a uviedla, že sa nedá s určitosťou povedať, či by k zraneniu, ktoré viedlo k smrti D. B., došlo aj v prípade, ak by bol pripútaný bezpečnostným pásom, vzhľadom k tomu, že aj u vodiča so zapnutým bezpečnostným pásom môžu vzniknúť smrteľné poranenia. V určitých prípadoch môžu vzniknúť poranenia, ktoré boli bezprostrednou príčinou smrti D. B., aj u vodiča so zapnutým bezpečnostným pásom, avšak ich vznik je charakterickejší u vodičov, ktorí nie sú pripútaný bezpečnostným pásom. Uviedla, že použitie bezpečnostných pásov vo všeobecnosti znižuje počet ťažkých a smrteľných poranení, avšak nevylučuje možnosť vzniku takýchto poranení. Môže dôjsť k zlomenine krčných stavcov s poškodením miechy v dôsledku prudkého ohnutia hlavy, pomliaždeniu až trhlinám orgánov brušnej dutiny, k závažnému poraneniu osových valcov nervových buniek.

13. Znalec E. N. E., G., počas výsluchu znalca na OR PZ KE – okolie uviedol, v programe PC – Crash by bolo možné nasimulovať pohyb vodiča v čase od zrážky až do konečnej polohy vozidla Škoda Felícia. Jednalo by sa o orientačný výpočet, na základe ktorého by znalec z odboru cestná doprava nevedel uviesť, k akým zraneniam by u vodiča došlo.

14. Žalobcovia si výzvou na zaplatenie z 25.10.2022 uplatnili u žalovaného nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku usmrtenia blízkej osoby D. B., v dôsledku dopravnej nehody z 12.3.2022. Žalovaný nárok žalobcov neuznal, nakoľko podľa neho vo veci má v zmysle ust. § 13 ods. 3 OZ, rozhodnúť súd.

15. I. J. v trestnom konaní priznal vinu, súd rozsudkom z 23.3.2023 schválil dohodu o vine a treste, I. J. odsúdil za prečin usmrtenia na trest odňatia slobody vo výmere dva roky s podmienečným odkladom v trvaní troch rokov. Zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel na dobu 3,5 roka.

16. Motorové vozidlo, ktorého riadením bola nehoda spôsobená, bolo povinne zmluvne poistené u žalovanej.

17. Vzťah žalobcov k zosnulému bol veľmi hlboký. Žalobcovia 1 a 2, rodičia D. B., žili so zosnulým v spoločnej domácnosti. Žalobcovia 1 a 2 predali svoj byt, aby zosnulému a jeho manželke pomohli k dofinancovaniu domu. Suterén domu si prerobili na dvojizbový byt. Nemali majetkové práva k nehnuteľnosti. Žalobkyňa 3 chcela, aby sa majetkové vzťahy okolo domu vyporiadali, avšak nedošlo k tomu. Žalobca 2 súladne uviedol, že rozmýšľal o usporiadaní majetkových vzťahov, avšak nepovažovali to za potrebné, keďže išlo o rodinu.

18. Približne v roku 2016 odišiel nebohý pracovať do Nemecka, istú dobu tam s ním žil aj žalobca 1. Žalobcovia 1 a 2 ho tam pravidelne, asi päťkrát ročne navštevovali, na návštevy brávali aj vnučky – dcéry nebohého. Žalobkyňa 3, sestra nebohého, ho tam navštívila asi trikrát, s bratom bola v tom čase v pravidelnom telefonickom kontakte. Nebohý sa z Nemecka vrátil definitívne v roku 2021, keď žalobca 1 prišiel o prácu.

19. Nebohý sa s manželkou rozviedol, tá sa z domu po nejakom čase po rozvode odsťahovala k svojmu priateľovi. Nebohý žil v dome s rodičmi až do času jeho smrti. Bývalá manželka žalobcov 1 a 2 po ukončení dedičského konania po nebohom z domu vysťahovala. Odišli bývať k dcére, žalobkyni 3, jej garáž prerobili na malý byt.

20. Z výsluchov žalobcov vyplynulo, že mali s nebohým hlboký, intenzívny vzťah a jeho smrť ich veľmi zasiahla. Okrem toho, že žalobcovia 1 a 2 bývali s nebohým v spoločnom dome, chodili spolu aj na výlety, dovolenky, spoločne pracovali okolo domu. Bol krstným otcom detí žalobkyne 3.

21. Žalobca 1 po smrti nebohého vyhľadal psychiatrickú pomoc. Spočiatku odmietal lieky, ale názor zmenil a berie ich naďalej. Lekársku pomoc vyhľadala aj žalobkyňa 2, brala lieky na ukľudnenie. Obaja sa liečili ambulantne u JUDr. Gabriely Richtarčíkovej.

22. Žalobcovia vypovedali, že nevedeli o tom, že nebohý užil amfetamín alebo metamfetamín. Nikdy na ňom nebadali následky použitia týchto látok. Žalobkyňa 2 uviedla, že nebohý si vedel stále ustrážiť, koľko alkoholu na oslavách vypil. Tvrdenie, že sa v jeho krvi našli amfetamín alebo metamfetamín ju veľmi prekvapilo.

23. Žalobkyňa 3 vypovedala, že s nebohým bratom mala výborný vzťah, boli najlepšími priateľmi, pomáhali si navzájom, nielen so starostlivosťou o rodičov. Navštevovali sa veľmi často, keďže nebohý býval spoločne s rodičmi. V dôsledku smrti brata žalovaná 3 prerobila garáž, aby tam jej rodičia mohli bývať. S manželom sa rozviedla.

24. Svedkyňa H. M., sestra bývalého manžela žalobkyne 3 potvrdila silné rodinné väzby medzi žalobcami a nebohým.

25. Súd na pojednávaní 31.7.2023 vyhlásil dokazovanie za skončené. Žalovaná navrhovala v konaní výsluchy bývalej manželky nebohého, dcér nebohého a znalca z odboru lekárstva. Žalovaná nezabezpečila prítomnosť týchto osôb na pojednávaní a súd zohľadňujúc princíp hospodárnosti konania, nevykonal ďalšie dokazovanie, keďže by to znamenalo odročenie pojednávania za účelom vykonania dokazovania a súd považoval zistený skutkový stav za dostatočný. Bývalá manželka nebohého sa so žalobcami nestýka a nežije s nimi už asi 5 rokov. Výsluch dcér nebohého vzhľadom na charakter sporu a ich vek (16 a 18 rokov) nepovažoval za vhodný. Znalec mal odpovedať na otázky, ktoré mu už boli kladené počas výsluchu znalca na OR PZ KE – okolie právnym zástupcom I. J..

26. Podľa § 215 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej ako „CSP“), súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu a skutkový stav sa zisťuje procesným postupom podľa CSP.

27. Podľa čl. 15 ods. 1 CSP, dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon.

28. Podľa § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

29. Podľa § 13 ods. 1 - 3 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

30. Podľa § 16 OZ, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

31. Podľa § 415 OZ, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

32. Podľa § 420 ods. 1 OZ, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

33. Podľa § 441 OZ, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

34. Podľa § 442 ods. 1 OZ, uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).

35. Podľa § 427 ods. 1 OZ, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

36. Podľa § 428 OZ, svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

37. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoCP“), osoba sediaca na sedadle povinne vybavenom bezpečnostným pásom alebo iným zadržiavacím zariadením je povinná toto zariadenie použiť; to neplatí pre a) vodiča vozidla ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených zborov, Vojenskej polície, obecnej polície, Hasičského a záchranného zboru, ostatných hasičských jednotiek, Horskej záchrannej služby, záchrannej zdravotnej služby, banskej záchrannej služby, Vojenského spravodajstva, Slovenskej informačnej služby a prepravované osoby, ak si to vyžaduje plnenie ich úloh, b) inštruktora autoškoly, ktorý vykonáva činnosť podľa § 7 ods. 1, c) osobu s telesnou výškou menšou ako 150 cm s výnimkou osoby, ktorá je povinná používať zadržiavacie zariadenie podľa podmienok ustanovených v osobitnom predpise, d) vodiča vozidla taxislužby pri zmluvnej preprave osôb v obci, e) osobu, ktorá nemôže byť pripútaná zo zdravotných dôvodov; takáto osoba sa musí preukázať osvedčením o oslobodení od použitia bezpečnostných systémov vozidla.

38. Podľa § 4 ods. 2 písm. d) ZoCP, vodič nesmie viesť vozidlo v takom čase po požití alkoholu alebo inej návykovej látky, keď sa alkohol alebo iná návyková látka ešte môžu nachádzať v jeho organizme; toto neplatí pre cyklistu, vodiča kolobežky s pomocným motorčekom a vodiča samovyvažovacieho vozidla jazdiaceho v obci a pre cyklistu, vodiča kolobežky s pomocným motorčekom a vodiča samovyvažovacieho vozidla jazdiaceho po cestičke pre cyklistov, ak množstvo alkoholu v jeho organizme nepresiahne hodnotu 0,24 miligramu etanolu na liter vydýchnutého vzduchu pri vyšetrení dychovou skúškou prístrojom alebo 0,5 gramu etanolu na kilogram hmotnosti vyšetrovanej osoby pri lekárskom vyšetrení zo vzorky krvi plynovou chromatografiou

39. Podľa § 4 ods. 1, 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoPZP“), poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu: a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci, c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie, d) ušlého zisku.

40. Podľa § 5 ods. 1 písm. h) ZoPZP, ak poistná zmluva neustanovuje inak, poisťovateľ nenahradí z poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, h) ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou.

41. Podľa § 15 ods. 1 ZoPZP, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

42. Súd je, v súlade s ustanovením § 193 tretia veta CSP v civilnom sporovom konaní viazaný tým, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal.

43. Súd v civilnom sporovom konaní rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu, ktorý zisťuje postupom podľa CSP. Zistený skutkový stav tak tvoria predovšetkým výsledky dokazovania, ale aj ďalšie zákonom predvídané skutočnosti. V sporom konaní, o ktoré ide aj v prejednávanej veci, platí dispozičná a prejednávacia zásada. Strany sporu sú v ňom povinné prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti a označia dôkazné prostriedky. Sú povinné predložiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Je na rozhodnutí súdu, ktorý z navrhnutých a predložených dôkazov vykoná. Strana, ktorá nepredloží dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe predložených a vykonaných dôkazov.

44. V konaní nebolo sporným, že dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej došlo k úmrtiu D. B., zapríčinil I. J., vodič osobného motorového vozidla, ktoré bolo povinne zmluvne poistené u žalovanej.

45. Pasívna vecná legitimácia žalovanej je daná, keďže právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života (§ 13 ods. 2 OZ) vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode motorovým vozidlom je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia podľa ZoPZP.

46. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že žalobcovia podali žalobu dôvodne, čo do základu. Smrť rodinného príslušníka pri dopravnej nehode je neoprávneným zásahom do práva fyzických osôb na súkromný a rodinný život. Násilné pretrhnutie väzieb členov rodinného vzťahu stratou blízkej osoby je konaním, ktoré nesie znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny.

47. Smrteľnou dopravnou nehodou, ktorú zavinil vodič porušením zákonných povinností pri riadení motorového vozidla, zomrel syn a brat žalobcov, čím sú navždy ochudobnení. Jeho násilná smrť zasiahla žalobcov nepripravených, išlo o náhle, nepredvídateľné, tragické úmrtie. Žalobcovia prežívali vnútorne bolestivý smútok, s ktorým sa ťažko vyrovnávajú. Navždy stratili možnosť byť so synom, bratom, prežívať spoločné rodinné chvíle. Konaním vodiča I. J. došlo k neoprávnenému zásahu do práv žalobcov na ochranu osobnosti. Bol to zásah do ich práva na rodinný život, na rozvíjanie ďalších rodinných väzieb, do ich práva na súkromie. Bol to zásah do práv žalobcov, ktorým poskytuje § 11 OZ ochranu, keďže chráni právo na súkromie a rodinný život. Bola im bola spôsobená značná, hlboká a nereparovateľná citová ujma.

48. Strata syna a jediného súrodenca bola pre žalobcov nečakanou a neodvrátiteľnou ujmou. Je nepochybné, že vodič I. J. svojim konaním zasiahol neoprávnene do osobnostných práv žalobcov takým spôsobom a s takými následkami, pri ktorých je nepostačujúce zadosťučinenie v zmysle § 13 ods. 1 OZ. Za primerané zadosťučinenie v tomto prípade považuje súd náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ.

49. V situácii, že došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov chráneného § 11 OZ, ktorého súčasťou je i rodinný život, keď je z objektívneho hľadiska strata jedného z členov tohto spoločenstva celkom nenapraviteľnou ujmou, ktorá stíha jeho zostávajúcich členov, je potom náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu (Ro NS ČR z 15. 7. 2005, sp. zn. 30 Cdo 2951/2004).

50. Pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zákon súdom neustanovuje žiadne medze, súd ju určuje voľnou úvahou, podľa závažnosti ujmy, podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Týmito okolnosťami sú nielen okolnosti na strane samotného škodcu, ale súčasne sú to aj okolnosti na strane dotknutej osoby – nebohého. Žalobcovia, ako aj žalovaná, poukázali vo svojich písomných vyjadreniach na konkrétne výšky náhrady nemajetkovej ujmy v niektorých rozhodnutiach (s rozdielnymi skutkovými okolnosťami) všeobecných súdov. Nielen z týchto, ale ani z ostatných súdnych rozhodnutí nemožno vyvodiť objektívnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy.

51. Súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy zohľadnil aj niektoré rozhodnutia všeobecných súdov SR v porovnateľných prípadoch. Okresný súd Trnava (sp. zn. 26C/57/2014-529, rozsudok potvrdený Krajským súdom v Trnave 25.4.2022) priznal rodičom sumu 20.000,00 € a 25.000,00 € za smrť ich plnoletej dcéry pri dopravnej nehode. Krajský súd Banská Bystrica priznal rozsudkom (sp. zn.

17Co/65/2022) za smrť otca pri dopravnej nehode dvom plnoletým deťom po 20.000 € a maloletej dcére 24.000,00 €. Krajský súd Nitra (rozsudok sp. zn. 6Co/176/2016) priznal matke za smrť plnoletého syna pri dopravnej nehode 20.000,00 €, v inom prípade (rozsudok sp. zn. 5Co/264/2017) matke plnoletej dcéry usmrtenej vodičom motorového vozidla sumu 25.000,00 €. Vzal do úvahy aj náhrady priznávané zákonom č. 437/2004 z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, zákonom č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, zákonom č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a zákonom o sociálnom poistení. Zohľadnil intenzitu, rozsah zásahu, vzájomné vzťahy medzi žalobcami a nebohým, prihliadol na ich vek, otázku hmotnej závislosti žalobcov na nebohom a neposkytnutie inej satisfakcie.

52. Náhrada nemajetkovej ujmy nepredstavuje náhradu za život, nakoľko ľudský život nemožno oceniť peniazmi. Nemôže slúžiť ako úplná náhrada za stratu blízkej osoby, ani ako nástroj pomsty. Je to prostriedok na zmiernenie následkov, ktoré nastali v dôsledku zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby - žalobcov. Akákoľvek výška peňažnej náhrady nemôže byť dostačujúcim prostriedkom ochrany osobnosti v takomto prípade. Suma, ktorú si žalobcovia uplatnili – 50.000,00 € pre každého, je podľa súdu vzhľadom na zohľadnené okolnosti neprimerane vysoká.

53. Vzťah žalobcov 1 a 2 a ich nebohého syna bol veľmi hlboký, pozitívny. Žalobcovia 1 a 2 predali svoj byt, aby pomohli nebohému k dofinancovaniu domu, v ktorom spoločne bývali. Vzájomne sa podporovali a pomáhali si. Smrťou syna stratili žalobcovia 1 a 2 jedno z dvoch detí, aj o bývanie a kontakt s vnučkami. Ich vzťah bol intenzívny, žalobcovia 1 a 2 boli na syna naviazaný viac, ako v bežných prípadoch. Vzhľadom na vek žalobcov bolo možné očakávať spolužitie v trvaní ešte viac ako 15 rokov. Po smrti ich syna boli nútený vzhľadom na psychické problémy vyhľadať odbornú pomoc.

54. Žalobkyňa 3 stratila pri dopravnej nehode brata, jediného súrodenca. Mali intenzívny vzťah, často sa stretávali, trávili spolu sviatky, telefonovali si, boli si vzájomne oporou, pomáhali si. Náhla násilná smrť zasiahla žalobkyňu 3 aj tým, že musela riešiť otázku bývania svojich rodičov. Žalobcom1 a 2 umožnila bývať v svojej prerobenej garáži.

55. Vzhľadom na zohľadnenie vyššie uvedeného (odseky 46-54), považoval súd za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy základnú sumu 20.000,00 € pre žalobcov 1 a 2 a sumu 15.000,00 € pre žalovanú 3. Ujmu žalobcov 1 a 2 ako rodičov, ktorí prišli o syna, vyhodnotil sú ako vyššiu, než je tomu v prípade žalobkyne 3, ktorá prišla o brata.. Súd musel vziať do úvahy aj okolnosti, za ktorých k dopravnej nehode došlo. Ako vyplynulo zo znaleckého dokazovania v trestnom konaní, nebohý nebol počas jazdy pripútaný.

56. Na to, aby žalobcovia boli úspešní pri uplatňovaní nároku na ochranu ich osobnosti podľa § 13 OZ v prípade neoprávneného (protiprávneho) zásahu do ich osobnostných práv zavinením dopravnej nehody, pri ktorej zahynul ich syn a brat, nie je zásadne nutné, aby konanie samej dotknutej osoby (nebohého) muselo byť po právnej stránke bezzávadné. V súlade s § 13 ods. 1 OZ na to, aby oprávnená osoba mala právo domáhať sa ochrany osobnosti, sa vyžaduje a zároveň stačí, aby išlo o neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti. V prípade existencie takéhoto neoprávneného zásahu ide potom o objektívnu zodpovednosť, bez ohľadu na zavinenie. Správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu – nebohej, sa stáva právne významným až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 OZ).

57. Príčinou dopravnej nehody nesprávna technika jazdy I. J., ktorý vykonával úkon predchádzania vozidiel (predbiehal) v úseku, kde sa na vozovke nachádzalo vodorovné dopravné značenie č. 601: „PozdĺžnA súvislá čiara“. Podľa znalca mal možnosť nehode zabrániť tým, že by nepredbiehal v úseku s vodorovným dopravným značením č. 601: „PozdĺžnA súvislá čiara“, a aj tým, že by predchádzanie vozidiel prerušil a zaradil by sa medzi vozidlá Seat Leon a Hyundai i30, medzi ktorými bola približne 22 metrová vzdialenosť.

58. U nebohého D. B. bola zistená pozitivita amfetamínu a metamfetamínu, v nezistenom množstve. V konaní nebolo zistené, ako sa tieto látky do tela nebohého dostali, žalobcovia si to nevedeli vysvetliť. Z posúdení znalcov je pravdepodobné, že nebohý nemal zapnutý bezpečnostný pás, avšak znalec prijal tento záver s istou mierou neistoty. Znalec nevedel uviesť, či by došlo k smrti nebohého aj v prípade, ak by bol pripútaný bezpečnostným pásom. Jazda D. B. bola z technického hľadiska správna, v technike

jeho jazdy neboli žiadne také prvky nehodového deja, ktoré by kolíznu situáciu vyvolali, resp. ktoré by znemožňovali zabrániť dopravnej nehode. Podľa znalca nebohý reagoval včas, nemohol dopravnej nehode zabrániť.

59. D. B. porušil povinnosti podľa § 4 ods. 2 ZoCP (viedol motorové vozidla po požití návykovej látky) a vzhľadom na vysokú mieru pravdepodobnosti aj povinnosť podľa § 8 ods. 1 ZoCP). Dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k smrti D. B. bezpochyby zavinil I. J., spôsob jeho jazdy mal priamy a podstatný vplyv na vznik škody. Škodu zavinil rozhodujúcou mierou. Naopak nebohý tým, že sa vo vozidle nepripútal bezpečnostným pásom a jazdil pod vplyvom návykovej látky (v nezistenom množstve), porušil svoje povinnosti menej závažným spôsobom. V konaní nebolo preukázané, že by pripútanie sa nebohého mohlo zabrániť jeho smrti, ani to, že by zistený amfetamín a metamfetamín u nebohého ovplyvnili jeho správanie sa počas jazdy.

60. Vzhľadom na spoluzavinenie nebohého súd sumu náhrady nemajetkovej ujmy znížil o 20 %, u žalovaných 1 a 2 na sumu 16.000,00 € a u žalovanej 3 na sumu 12.000,00 €.. Súd je toho názoru, že takto priznaná výška nemajetkovej ujmy je v súlade so zásadou proporcionality, spravodlivosti a primeraného finančného zadosťučinenia, ako aj v súlade so súdnou praxou. Prisúdená čiastka u všetkých žalobcov plní svoju satisfakčnú funkciu, čo je účelom tohto odškodnenia a zohľadňuje okolnosti prípadu. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

61. Podľa už konštantnej judikatúry národných (napr. rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09), aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán.

62. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

63. Podľa ust. § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

64. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu, alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bol aspoň sčasti priznaný uplatnený nárok, pretože ho nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku konania založeného na úvahe súdu alebo znaleckej činnosti.

65. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné je rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté. Výška ujmy je potom nadväzujúca. Súd považuje v konaní žalobcov za úspešných, pretože mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a výška plnenia závisela od úvahy súdu, preto im súd priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej, avšak iba z prisúdenej sumy.

66. O výške trov konania sa rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

67. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania sa súd zaoberal aj tým či v danom prípade neexistujú dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP pre nepriznanie náhrady trov konania úspešnej žalovanej. Súd v predmetnej veci nemal za preukázanú existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa ani výnimočnosť okolností u strán sporu, a preto nevidel priestor pre aplikáciu ust. § 257 CSP.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestský súd Košice v dvoch písomných vyhotoveniach, resp. autorizovaným elektronickým podaním(§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).
Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).
Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).
Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu (t.j. zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti).